

Video ja keskustelutehtävä

Tässä osuudessa tutustutaan lapsen oikeuksiin pinnallisesti.

- Kysy aluksi, mitä sana ”oikeus” tarkoittaa. Selitä, jos on tarpeen.
- Katsokaa video (<https://www.youtube.com/watch?v=91-Mfs4Fy5k>), jossa käsitellään lapsen oikeuksia.
- Kysy mitä oikeuksia videolla mainittiin.
- Kirjoita taululle oikeuksia. Video voidaan katsoa uudestaan. Kirjoittakaa vähintään viisi, esimerkiksi seuraavat.
 - Lapsilla on oikeus omaan kulttuuriin.
 - Lapsen saa käydä koulua.
 - Lapsi saa käydä lääkärissä, jos on kipeä.
 - Lapsen mielipidettä pitää kuunnella.
 - Lapsen pitää saada turvallinen koti.

Laulussa mainitaan oikeus **omaan mieleen/mielipiteeseen** ja oikeus **kouluun**. Nämä kaksi ovat päivän pääteemat.

Äänestystehtävä

(noin 20 minuuttia)

- Kerro oppilaille, että tänään keskitytään erityisesti oikeuteen **kouluun** ja oikeuteen kertoa **mielipide**, koska iltapäivän vierailijat ovat kiinnostuneita näistä. Äänestys on valittu tavaksi mitata mielipide, koska se on helppo tapa harjoitella ryhmän mielipiteen ilmaisemista.

Kerro, että lapsia pitää **kuunnella asioissa**, jotka liittyvät heihin. Iltapäivällä luokan tulee esittää toive päättäjälle siitä, mitä he tekisivät, jos he saisivat itse vaikuttaa lukujärjestykseen.

Ohjeet opettajalle, 1.–2. luokka

- Seuraavaksi äänestetään siitä, mitä oppilaat tekisivät, jos saisivat päättää kahden oppitunnin sisällöstä. Kirjoita taululle vaihtoehdot ja numerot. Vaihtoehtoina ovat seuraavat.

- 1) Dinosaurustietoa
- 2) Elokuvien katselua
- 3) Lisää jalkapalloa
- 4) Sarjakuvien lukemista
- 5) Lisää matematiikkaa

Luokasta pitää valita kolme oppilasta, joista yksi on puheenjohtaja, toinen sihteeri ja kolmas ääntenlaskija. **Puheenjohtaja** kertoo iltapäivällä äänestyksen tuloksen vieraille. **Sihteeri** täyttää ”äänestyspöytäkirjan” (ks. muut liitteet), joka annetaan vieraille. **Ääntenlaskija** auttaa äänestyksessä. Äänestys tehdään suljetuilla lipuilla.

- Leikkaa oppilaiden kanssa samankokoisia ”äänestyslippuja” samanvärisestä paperista.
- Oppilaat kirjoittavat oman vaihtoehdonsa nimen tai numeron lapulle, joka taitetaan ja laitetaan kulhoon, laatikkoon tai koriin.
- Ääntenlaskija laskee äänet äänestyksen jälkeen ja sihteeri kirjaa tuloksen pöytäkirjaan.
- Opettaja tai joku oppilas kirjaa tuloksen myös koulun yhteiseen Powerpointiin.
- Kun ääniä lasketaan, muut voivat piirtää lapsen oikeuksiin liittyvän kuvan.

Esitys

Iltapäivällä oppilaiden äänestystuloksista kerrotaan vieraille ja muulle koululle. Juontaja vetää tilaisuuden ja kutsuu luokat vuorollaan. Puheenjohtaja ja mahdolliset kaverit tuovat pöytäkirjan vieraille ja kertovat, mikä luokka on kyseessä ja mikä vaihtoehto voitti. Samalla tulos näytetään yhteisestä Powerpointista oppilaille. Juontaja auttaa oppilaita tarvittaessa.

Ohjeet opettajalle, 1.–2. luokka

Tässä kohtaa voidaan pohtia, kuinka moni menee koulun eteen – jos jännittää, voi mennä isommalla porukalla.

Lisätietoa

Lapsen oikeudet lyhyesti (Unicef, lainattu eduskunnan oikeusasiamiehen sivuilta):

1. Ketään ei saa syrjiä.
2. Kaikissa päätöksissä tulee miettiä, mikä olisi lapsen etu.
3. Valtion pitää tukea huoltajia kasvatuksessa.
4. Oikeus elää mahdollisimman terveenä ja saada tarvittaessa hoitoa.
5. Oikeus henkilöllisyyteen virallisessa rekisterissä.
6. Oikeus perheeseen ja säilyttää sukulaissuhteensa, jos on hyvä olla heidän kanssaan.
7. Oikeus ilmaista mielipiteensä, kunhan se ei loukkaa muiden oikeuksia.
8. Oikeus omantunnon- ja ajatuksenvapauteen sekä uskonnonvapauteen ikätaso huomioon ottaen.
9. Oikeus leikkiin ja vapaa-aikaan sekä yksityisyyteen.
10. Lapsella on oikeus saada tietoa ikätasolleen sopivalla tavalla.
11. Oikeus sosiaaliturvaan ja riittävään elintasoon.
12. Oikeus koulutukseen ja laadukkaaseen opetukseen.
13. Oikeus oman kielen ja kulttuurin harjoittamiseen sekä oikeus liittyä yhdistyksiin.
14. Lasta tulee suojella päihteiltä, hyväksikäytöltä, lapsikaupalta sekä työltä, joka haitallista kehitykselle.
15. Oikeus väärinkäytösten jälkeiseen toipumisen edistämiseen.

Lisätietolinkkejä

- Eduskunnan oikeusasiamiehen sivu lapsen oikeuksista (hyvä ja ytimekäs):
<https://www.oikeusasiamies.fi/web/lasten-ja-nuorten-sivut/mita-lapsen-oikeudet-ovat->

Ohjeet opettajalle, 1.–2. luokka

- Ihmisoikeudet.net – vähän laajemmin aiheesta:
<https://ihmisoikeudet.net/ihmisoikeudet/lapsen-oikeudet/>
- Wikipedian yleissilmäys aiheeseen: https://fi.wikipedia.org/wiki/Lasten_oikeudet
- Lapsiasiamiehen sivut (hyvin laajasti lapsen oikeuksista): <https://lapsiasia.fi/lapsen-oikeudet>